

BEGRAAFPLAATSEN IN EUROPA

THEMA 42 - DE HOND, DE BESTE VRIEND VAN DE MENS 1

HONDENGRAVEN

In allerlei toonaarden is de liefde tussen mens en hond bezongen: de hond is de beste vriend van de mens. Hij maakt vaak deel uit van het gezin, zoals ook blijkt uit rouwadvertenties, waarbij ook de naam van de hond voorzien van een pootafdruk wordt genoemd. Veel mensen kunnen het dan ook niet over hun hart verkrijgen hun dode huisdier te laten afvoeren naar een destructor, maar laten het cremen of geven het een graf, in eigen tuin of op een dierenbegraafplaats.

'Een dierenbegraafplaats is in de eerste plaats een inrichting voor mensen' sprak de voorzitter van de Dierenbescherming in Nürnberg, toen men daar ondanks veel scepsis in 1989 een dierenbegraafplaats liet aanleggen. 'Veel dierenvrienden kunnen het niet verdragen dat hun jarenlang trouwe huisgenoot als 'afval' wordt gezien en in de afvalcontainer terecht komt'. In dit thema aandacht voor het hondengraf. In **deel 1** enkele bekende hondenbegraafplaatsen in Europa.

HONDENBEGRAAFPLAATSEN

Dierenbegraafplaatsen waren in eerste instantie hondenbegraafplaatsen.

Op het eind van de 19^e eeuw ontstond er een behoefte aan een dierenbegraafplaats. In de 19^e eeuw was de rol van het dier van nuttig wezen veranderd in metgezel van de mens. In 1824 zag in Engeland de eerste vereniging van dierenbescherming het licht, de RSPCA, de (Royal) Society for the Prevention of Cruelty to Animals, gesticht door 'Humanity Dick' - Richard Martin. Het zou echter nog lang duren voor de liefde voor dieren zou leiden tot een speciale begraafplaats voor dieren.

Pets' Cemetery in Londen - Hyde Park

In 1880 liet de Duke of Cambridge de favoriete hond van zijn vrouw begraven in het struikgewas bij het portiershokje bij de Victoria Gate in Hyde Park. Daarmee was een praktijk geschapen voor andere rijke en adellijke personen. De begraafplaats werd beheerd door de toenmalige opzichter, mister Windbridge. Er zijn 300 graven, allemaal van honden. Ze werden allemaal begraven door mister Windbridge, soms in kistjes, maar meestal in een tas van tentdoek genaaid. Op de grafjes werden grafsteentjes geplaatst met inscripties, die getuigen van de liefde van de diepbedroefde eigenaars. Omdat het kleine lapje grond in 1915 vol was, werd de dierenbegraafplaats toen gesloten.

Waarschijnlijk is de Pets' Cemetery in Londen de oudste dierenbegraafplaats van de wereld, hoewel het die status nooit heeft gekregen, waarschijnlijk omdat het nooit officieel is vastgelegd.

Cimetière des Chiens in Parijs-Asnières

Het Cimetière des Chiens in Parijs-Asnières, gesticht in 1899, is er met de titel 'oudste dierenbegraafplaats ter wereld' vandoor gegaan. En hoewel die 'hondenbegraafplaats' heet, zijn daar allerlei soorten dieren begraven. Officieel heet de begraafplaats, die door advocaat George Harnois en journaliste Marguerite Durand werd gesticht *Société française anonyme du cimetière pour chiens et autres animaux domestiques* (anonieme Franse stichting van de begraafplaats voor honden en andere huisdieren). Hoewel volgens het reglement menselijke begravingen niet mogen worden geïmiteerd, heeft de dierenbegraafplaats het aanzijn van een mensenbegraafplaats in miniatuur. Alle soorten graftekens zijn in een kleinere maat aanwezig: zerkjes, stelletjes, obeliskjes en tombetjes. En soms gaat de vergelijking nog verder: er zijn zelfs een paar zigeunergrafjes, voor zigeunerhonden. Soms staan er slechts naam, twee data en een fotootje op het grafsteentje: Bibi, Pupu, Sultan, Hera, Minouchette, Ulysse, Mimi of Rubis. Maar ook vind je een ontroerende tekst van een moeder, zoals op het graf van het hondje Loulou (1895-1900), die 'haar kind teruggaf dat in 1895 in de Garonne verdronk. De dappere Loulou was nog maar

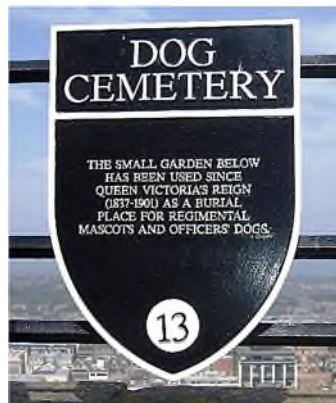
negen maanden oud en had bovendien een gebroken poot. Van weinig vertrouwen in de mensheid getuigt de epitaaf op het graf van hond Emma (1889-1900): *Fidèle compagne et seule amie de ma vie errante et désolée* (trouwe metgezellin en enige vriendin in mijn zwervend en trieste leven). Van dierenliefde getuigt het gedichtje op de grafsteen met de afbeelding van een joekel van een hond, die luisterde naar de naam Bébé (1985-2000): *Toi, notre chien, plus humain qu'un humain / Le plus beau, le meilleur des chiens, / Compagnon fidèle des bons et mauvais jours / Dans nos coeurs pour toujours* (Jij, onze hond, menselijker dan een mens / De mooiste, de beste van de honden / Trouwe metgezel in goede en kwade dagen / Voor altijd in onze harten).

Dog Cemetery in Schotland - Edinburgh Castle

In Schotland is in Edinburgh Castle een Dog Cemetery, sinds 1840 de begraafplaats voor legerhonden. Het ligt op een smal strookje langs een muur. Tussen de vele geliefde huisdieren van officieren en regimentsmascottes ligt Pat VC († 1887), de regimentshond van de 72e Highlanders. Pat redde zijn baas het leven tijdens de Tweede Anglo-Afghaanse Oorlog (1878-1880), toen deze werd aangevallen door een Afghaanse soldaat; hij beet de aanvallende in zijn kuit. Voor zijn moed kreeg Pat de Dickin Medal, de hoogste Britse onderscheiding voor heldhaftige dieren in oorlogstijd. Tijdens de Krimoorlog (1853-1856) joeg Bob van de Scottish Fusiliers op kanonskogels en brandde geregeld zijn neus aan een hete kogel. Hij werd beloond met een speciale zilveren medaille. Hij werd helaas overreden door een slagerskar buiten Buckingham Palace. Later werd hij opgezet en in een glazen box op een ereplaats neergezet en nog later hier begraven.

Er wordt nog steeds begraven op de hondenbegraafplaats in het kasteel, bijvoorbeeld: *Sheena, friend and companion for 13 years in Germany, Singapore, Edinburgh, died september 1962.*

Mynwent y Cŵn (Dogs' Cemetery) in Wales - Portmeirion

Wie het dorpje Portmeirion in Wales bezoekt, moet £ 10,00 betalen en waant zich daarna in Italië. Het dorpje is in mediterrane stijl gebouwd door architect Sir Clough William-Ellis in 1933-1972. Achter het dorp bevindt zich een uitgestrekte bos, *Gardens* genoemd, hoewel het eerder een wildernis is. Midden in het bos ligt een hondenbegraafplaats, opgericht door een van Portmeirion's excentrieke bewoners, mrs. Adelaide Haigh, die een landhuis bewoonde van 1870 tot haar dood in 1917. Ze prefereerde het gezelschap van honden boven dat van mensen en hield preken voor haar honden in de chique Spiegelzaal. Het hele terrein rond het landgoed werd een wildernis, omdat ze niet toestond dat ook maar één plantje werd vernietigd. Toen ze stierf kon de lijkwagen haar huis niet bereiken en moesten houthakkers zich een weg naar het huis banen.

Toen het dorp toeristentrekker werd, werden in de 'tuinen' paden, vijver, brugje en pagode aangelegd, zodat een toeristentreintje al het natuurlijke en aangelegde moois kon laten zien. Maar om de hondenbegraafplaats bezoeken moet je te voet verder doordringen in de wildernis. Op een open plek in het bos zit centraal een grote uit hout gesneden hond, omringd door oude, maar ook recente hondengrafjes. Hier en daar wordt het wel erg menselijk, als op het graf van *Mrs. Adelaide Haigh's beloved Dog Gloragh* delen uit 1 Kor. 15 staan: *Maar, zal iemand vragen, hoe verrijzen de doden? Met wat voor lichaam? God*

geeft er een lichaam aan zoals Hij dat gewild heeft en wel aan elk zaad zijn eigen lichaam. Ook is niet alle vlees hetzelfde, er is verschil tussen het vlees van mensen en dat van dieren. Zo is het ook met de opstanding van de doden. 1 Kor.15. Ook Mrs. Adelaide Haigh's *Dear Dog Jim, once a stray* (zwerfhond) kreeg een Bijbeltekst mee: Rom. 8,19-21. Mrs. Haigh heeft haar honden vast voorgelezen uit de bijbel.

Tierfriedhof in Nürnberg

Een dierenbegrafplaats is in Duitsland nog lang niet zo'n geaccepteerd verschijnsel als in andere landen. Toen men begin 1989 de aanleg van een dierenbegrafplaats in Nürnberg aankondigde, moest men zich dan ook behoorlijk verdedigen tegen talrijke sceptische stemmen die daarin een pervertering van het begraven en een overtrokken diercultus zagen. Maar zeer veel aanvragen voor een graf op de dierenbegrafplaats bevestigden de behoefte aan zo'n plek. En zo werd aan de rand van Nürnberg een begraafplaats voor kleine huisdieren aangelegd. De opening vond plaats op 25 november 1989. In een parkachtige aanleg werden grafvelden gemaakt, bestaande uit cirkels: in het midden een boom met een zitbankje en daaromheen drie rijen waarin de grafjes in groepen van drie tot vijf worden aangelegd; iedere cirkel kan 125 graven bevatten. Het grafje bestaat uit een houten bekisting, waarbinnen men planten, bloemen en snuisterijen kan zetten. Op een uniform plankje aan het hoofd van het graf staat alleen naam en sterfdatum van het dier; er liggen voornamelijk honden en katten. De keuze voor uniformiteit is bedoeld om te vermijden dat men allerlei religieuze symbolen als grafteken of op het graf-teken gaat zetten, desalniettemin zie je geregeld engeltjes, kruisjes, lantarentjes en andere snuisterijen die je ook op reguliere begraafplaatsen tegenkomt. En naar Duitse wijze worden ook deze graven in alle seizoenen verzorgd en voorzien van verse plantjes en bloemen

Nederland

Ook in Nederland zijn enkele hondenbegrafplaatsen. Op landgoed Clingendael bij Den Haag liggen de honden van Marguerite Baronesse van Brienen (freule Daisy) onder een statige linde begraven. De grafstenen stonden aanvankelijk rechtop, maar Seyss-Inquart, die er in de Tweede Wereldoorlog als rijkscommissaris resideerde, heeft ze plat laten leggen uit angst dat scherpschutters zich erachter zouden verschuilen. Van de voormalige hondenbegrafplaats in de bossen van kasteel Staverden in de gemeente Ermelo, waar kasteelheer s' Jacob zijn jachthonden begroef, resten alleen nog wat namen: Daffy, Sandy, June, Mirza, Nissa en Reina. Er zijn twee koninklijke hondenbegrafplaatsen, een in de bossen van paleis het Loo, waar ook de koninklijke paarden liggen begraven, en een bij paleis Soestdijk.

volgende keer in deel 2:

graven met (beroemde) honden erop afgebeeld of erin begraven.